

zmanjšana približno na 30 odstotkov in se preostalih 40 odstotkov teže prenese na kolke.

Kako si naložimo nahrbtnik? Izredno je pomembna pravilna porazdelitev opreme v nahrbtniku. Osnovno pravilo je, naj bo težišče nahrbtnika čim bližje našemu hrbtu. Nekaj dopolnil tega pravila je odvisnih od tega, kaj smo namenjeni delati v gorah (hoja, plezanje, smučanje). To dosežemo tako, da damo na dno nahrbtnika najlažje kose opreme (na primer spalno vrečo), najtežje čim bližje hrbtu in na vrh, srednje težke oziroma lahke stvari pa damo v bolj oddaljeni del nahrbtnika (**3. slika**).

Kako si ga optamo? Nič manj ni pomembno, da tudi vemo, kako si pravilno nadenemo nahrbtnik. To, kar se nam zdi povsem vsakdanje, je osnovnega pomena.

PRIČAKUJEJO, DA SE BO PREDRL VISOK JEZ

MOČNO UTESNJENI GORSKI KOLESARJI

Temni oblaki visijo nad dolino Gleirsch v Karwendlu. Vremenski podatki obetajo ta čas najslabšo napoved za gorske kolesarje na avstrijski strani bavarske meje. Toda po enem od zadnjih pogovorov z novinarji so predstavniki Avstrijskega zveznega urada za gozdove (OBF) in Avstrijskega Alpenvereina (OAV) na eni od avstrijskih gorskih planin stvari pojasnjevali tako, da se je vendarle pokazal ozek pas jasnine na obzorju: »Lahko bi se zgodilo, da bomo prav v kratkem za gorske kolesarje sprostili eno ali drugo pot,« je pojasnil generalni direktor OBF **Richard Ramsauer**.

Drugače kot v Nemčiji je v Avstriji največji del gozdarskih poti za gorske kolesarje tabu. Samo po 300 kilometrih od skupno 11 000 kilometrov, kolikor obsega mreža gozdnih cest in poti pod upravo Zvezne uprave za gozdove med Bodenskim jezerom in Gradiščansko, se je dovoljeno voziti s kolesom. Avstrijska planinska zveza, ki je z 225000 člani tako močan dejavnik, da ga je treba jemati nadvse resno, se opredeljuje do gorskega kolesarjenja kot do »možnosti, da bi doživljali naravo in jo hkrati čuvali«. Predsednik OAV **Christian Smekal** išče poti iz dileme, »ker se ta čas vsi gorski kolesarji v Avstriji sploh ne morejo ukvarjati s tem športom«.

DVE KATEGORIJI GORSKIH TURISTOV

Toda kot vse kaže, je praksa že zdavnaj obšla restriktivne zakonske določbe. Pisano oblečeni gorski kolesarji vedno pogosteje ignorirajo prepovedi za vožnje po gozdarskih cestah. Neka študija OAV je prinesla na dan naslednji podatek: v gorskih dolinah Karwendla zdaj več kolesarjev kot hodijo. Po neki anketi, ki so jo opravili med sredino avgusta in sredino septembra

Najprej moramo nekoliko popustiti vse jermene naramnic. Nahrbtnik damo na hrbet in si ga namestimo tako, da njegov pas pritegnemo in stisnemo na zgornjem delu kolkov. Nato pritegnemo spodnji del naramnic, vendar brez pretirane sile, tako da dobršen del teže nosi pas. Nazadnje pritegnemo še zgornja jermena naramnic in tako tovor približamo hrbtu, kar nam poveča varnost in udobje.

Nekatere cene nahrbtnikov so zelo visoke, po drugi strani pa nas nahrbtnik spremlja več let po gorah in se vsekakor splača imeti dober nahrbtnik in tudi naši hrbtenici privoščiti uživanja v naravi in svobodi, ki nam ju nudijo gore.

Po Pyrenaici, glasilu gorniške zveze Biskaje, priredil Janez Slokan

lanskega leta v Karwendlu, gre za »množične vožnje kar nesramnih kolesarjev«. Nekega prekrasnega dne so anketirali 384 izletnikov in 294 od njih (66 odstotkov) je bilo na poti z gorskim kolesom. Da so na prepovedanih poteh, je vedelo 75 odstotkov Tirolcev, vendar le 10 odstotkov Nemcev. Toda bavarski gorski kolesarji so v dolinah vzhodno od Scharnitzu v primerjavi z domačini v večini. Turistično gibanje in propaganda pa pogosto vabi s slikami divje romantičnih stez za gorske kolesarje in zamolči vse omejitve.

V sodelovanju z avstrijskim zveznim uradom za gozdove namerava Avstrijska planinska zveza urediti več legalnih in označenih poti za gorske kolesarje. Tudi predsodke, ki so povezani s podobami »na smrt preplašenih gorskih popotnikov« in »pretepačev v naravi«, ki drvijo na dveh kolesih, naj bi počasi odpravili. Gorski kolesarji so po izsledkih študije »Gorsko kolesarjenje v Karwendlu«, ki jo je opravila OAV, celo precej boljše, kot gre glas o njih. Avtorica **Susanne Leiter** je ob spraševanju 1391 ljudi ugotovila, da se gorski popotniki pred turisti na dveh kolesih ne počutijo tako zelo ogroženi, kot se je smatralo doslej. Dobrih 60 odstotkov gorskih pešcev ne more kolesarjem prav nič očitati. Iz tega je avtorica študije potegnila zaključek, da je skupno življenje kolesarjev in popotnikov vendarle mogoče, če seveda vsi upoštevajo ustrezno obnašanje.

Generalni sekretar OBF **Richard Ramsauer** pa je vendarle nekoliko zavrl prevelika upanja na čisto proste vožnje za gorske kolesarje po Avstriji. Če bi nekatere gozdne poti odprli gorskemu kolesarjenju, bi to lahko imelo velike posledice in bi vplivalo na področje lova in gozdnega prirastka; poleg tega bi bilo treba

vprašanja poročstva kolikor je le mogoče hitro urediti tudi zakonsko. Načelno pa naj bi bila zvezna uprava za gozdove zainteresirana za to, da bi v sodelovanju z društvi ali skupnostmi poskrbela za dostopnost še več poti za gorske kolesarje. »Smo tik pred tem, da se bo predrl visok nasip,« pravi Ramsauer in se tega boji, ker je mogoče pričakovati velikansko povečanje številna gorskih kolesarjev.

ISKANJE ČRNIH OVC

Samo v Avstriji so samo lani prodali 170000 dvokoles, s katerimi se je mogoče voziti po naravi in ne le po cestah in poteh. Zdaj pre-

IVANKA JALEN: »NA DOLIČU JE KOT PRED FIGOVCEM!«

MANJ SMETI V GORAH?

DRAGICA MANFREDA

Vsak oskrbnik ima svojo zgodbo, tako- tudi glede smeti. Medtem ko se oskrbnik v Vodnikovem domu na Velem polju **Stanko Medja** še vedno jezi nad nemarnostjo planincev, ki puščajo smeti ne le okrog doma in pod skalami, pač pa tudi pod posteljami in po kotih spalnic, pa **Jalnova Ivanka**, naša stara znanka z Doliča, kjer je oskrbnica, govori o planincih bolj spravljivo. Po 13-letnih izkušnjah na Doliču namreč ugotavlja, da puščajo planinci letos manj sledov za seboj. Morda zaradi številnih akcij in opozorilnih tabel, s katerih jih opozarjajo, naj odnesejo svoje smeti v dolino. Morda pa se je ozaveščenost planincev počasi vendarle dvignila na višjo stopnjo.

Kljub tem spodbudnim znamenjem pa moramo dodati, da smo po svojem zadnjem potepanju v gorah odkrili cela majhna smetišča: na vrhu Hribaric nad Doličem smo, recimo, našli pod skalami ničkoliko pomečkanih konzerv piva, praznih konzerv rib in paštete, planincem pa je bilo očitno pretežko nositi celo polivinilaste vrečke. Resnici na ljubo je treba povedati, da so nekateri svojo kramo vendarle prinesli tudi čez Hribarice, pa so se je potem znebili kar v prvem ali drugem Triglavskem jezeru, ki je polno pločevinastih in plastičnih - torej neuničljivih - odpadkov.

KOPALNICA V RJAVI MLAKI

Ker na Doliču ni vode, vročina pa je neusmiljena, so si planinci, zlasti pa planinke, kopalnico omislili kar v enem izmed prvih Triglavskih jezer, kjer so si veselo šamponirali glave in milili zagorela telesa. Ni kaj, užitek je brez dvoma popoln!

Pa se vrnilo nazaj v obnovljeno in res lično

mišljujejo o tem, če naj bi gorski kolesarji prispevali kaj za urejanje poti, podobno kot plačujejo z nakupom smuči ponekod posebne davke za ureditev tekaških smučin. Generalni direktor gozdne uprave poleg tega zahteva, naj bi uvedli za gorska kolesa registrske tablice, da bi tako lahko natančno in hitro našli črne ovce.

Prvi otipljiv rezultat sodelovanja med Planinsko zvezo in Upravo za gozdove je v Avstriji propek za gorske kolesarje. Pod geslom »Z uvidevnostjo je vse mogoče« so oblikovana pravila obnašanja za gorske kolesarje in zahteve do odgovornih politikov. Zdaj so na vrsti pravna vprašanja in načrtovanje mreže poti za gorske kolesarje, seveda pod ekološkimi vidiki.

Oskrbnica Koče na Doliču Ivanka Jalen iz Žirovnice

urejeno kočo na Doliču! Da je takšna, kakršna pač je, gre zasluga matičnemu Planinskemu društvu Gorje in predvsem oskrbnici **Ivanki Jalen** iz Žirovnice, ki vodi Dolič že 13 let. Letos, ko so kočo obnavljali, so jo nekateri obrtniki imenovali po bohinjino kar »ta prstjena Ivanka«, saj jim je med obnavljanjem neprestano stala za hrbtom s polnimi žepi žebeljev in s kladivom v rokah - za vsak primer, če bi bilo treba pokazati, kako se bolje pribije dilca...

Ivanko smo našli v lepo urejeni, snežno beli kuhinji, kjer je med planince razporejala 152 postelj. To kajpak ni malo, kljub temu pa je kakšen ali še raje kakšna planinka tudi vzrojila nad njo, če z ležiščem ni bila zadovoljna. Vendar gospa Ivanka ne bi bila oskrbnica v tako trdih naravnih pogojih, kot so na Doliču, če ne bi imela tudi močnih živcev. Pa je kljub temu potarnala: »Saj vendar želim vsem planin-